

TEM asiantuntijalausunto; HE 66/2025 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä (jäljempänä TEM) asiantuntijalausuntoa valiokunnassa käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 66/2025 vp).

Esityksellä pyritään toteuttamaan hallitusohjelman tavoitetta mahdollistaa kunnille, kuntayhtymille ja muille alueellisille viranomaisille ostoliikenteen järjestäminen henkilöjunaliikenteessä ja siten edistää kilpailua. Lisäksi esityksessä esitetään rautatiealan sääntelyelimen siirtämistä Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) yhteyteen. Esityksellä myös tarkennetaan rautatie- ja metroliiikenteen sopimusten sekä raitiovaunu- ja linja-autoliikenteen käyttöoikeussopimusten tekemiseen liittyviä hankintamenettelyn eri vaiheiden menettelytapanormeja.

TEM toteaa lausuntonaan seuraavaa:

TEM kannattaa kilpailun lisäämistä henkilöjunaliikenteessä ja julkisesti tuetun liikenteen kilpailuttamista sekä esitystä julkisesti tuetun ostoliikenteen järjestämisen mahdollistamisesta uusille toimivaltaisille viranomaisille. TEM yhtyy näkemykseen siitä, että kilpailun syntymistä markkinaehtoiseen liikenteeseen edesautetaan kilpailuttamalla julkisesti tuettua liikennettä.

Hankintamenettelyä koskevista ehdotuksista

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi hankintamenettelyjä koskeva liikennepalvelulain 19 luku. Muutosten tavoitteena on turvata riittävä oikeudellinen perusta liikennepalvelulain mukaisten hankintojen menettelyissä laajentamalla viittauksia hankintalakiin. TEM yhtyy esityksen näkemykseen toimivaltaisten viranomaisten tekemien hankintojen ja niissä käytettävien menettelyjen olennaisuudesta esityksen tavoitteena olevan kilpailun lisäämisen kannalta. Hankintamenettelysääntöjen selkeys on tärkeää sekä toimivaltaisten viranomaisten että hankintoihin osallistuvien yritysten kannalta. TEM kannattaa esitettyjä selkeytyksiä hankintamenettelyihin.

Rautatiealan sääntelyelimestä

Esityksen mukaan rautatiealan sääntelyelin siirrettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston yhteydestä KKV:n yhteyteen. Siirtoa perustellaan sillä, että Liikenne- ja viestintävirastosta tulisi rautatieliikenteen toimivaltainen viranomainen eikä sääntelyelin voisi jatkossa sijaita sen yhteydessä. Siirto toteutettaisiin lisäämällä Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin (661/2012, jäljempänä KKV-laki) uusi 2 a §.

TEM on tehnyt yhteistyötä KKV:n sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa sääntelyelimen siirtämistä koskevan säännöksen lisäämiseksi KKV-lakiin. TEM katsoo KKV-lain olevan asianmukainen laki sääntelyelimen sijaintia koskevalle säännökselle omalla hallinnonalallaan. Esityksen jatkovalmistelussa on myös otettu asianmukaisesti huomioon TEM:n käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen luonnosta koskevassa lausunnossaan esittämät tarkennusehdotukset KKV-lakiin lisättävästä sääntelystä.

Samoin kuin hallituksen esityksen luonnosta koskeneessa lausunnossaan TEM katsoo, että sääntelyelimen siirron yhteydessä tulee varmistaa, että KKV:lle siirtyvä määräraha kattaa siirtyvien neljän henkilön palkkakulujen lisäksi myös muut sääntelyelimen toimintojen suorittamiseen liittyvät kustannukset, mukaan lukien asianmukaisen osuuden yleiskustannuksista.

Iiro Ihanamäki
Erityisasiantuntija